

**Prioritní oblasti
bezpečnostní politiky ČR**

Bezpečnostní strategie ČR

Jednou z hlavních rolí státu, daných Ústavou, je zaručit bezpečnost obyvatelstva a ochránit své základní bezpečnostní zájmy. Tato role musí být chápána jak v rovině preventivní, tak při řešení různých mimořádných událostí a eliminaci jejich následků.

Stejně jako jiné vyspělé země, má i ČR zpracovanou řadu koncepčních, strategických a legislativních materiálů, které si kladou za cíl definovat bezpečnostní politiku státu a přispět k efektivnímu nastavení a fungování bezpečnostního systému. Za hlavní koncepční a strategický dokument lze v této oblasti považovat dokument „*Bezpečnostní strategie České republiky*“¹, který definuje základní hodnoty, zájmy, postoje a cíle ČR při zajišťování své bezpečnosti. Výchozím principem bezpečnostní politiky ČR je nedělitelnost bezpečnosti, tzn., že bezpečnost ČR nelze oddělovat od bezpečnosti v euroatlantické oblasti, resp. od globální bezpečnostní situace.

Jedním z předpokladů *Bezpečnostní strategie ČR* je vyloučení možného přímého vojenského útoku proti ČR i jejím spojencům. V současné době je zde však zdůrazněna nová hrozba posledních let - terorismus.

Cíle vlády ČR v oblasti bezpečnosti

Cíle vlády ČR jsou obsaženy v *Programovém prohlášení vlády ČR*² a *Koaliční smlouvě*³. Představují základní body, které vláda bude řešit jednak stanovením prioritních oblastí a cílů, jednak nastavením způsobu zpracování, kvalitním systémem řízení, formy výstupu a jasným určením gescí. Bezpečnosti se dokument věnuje jak z pohledu vnitřní bezpečnosti, tak zahraniční bezpečnostní politiky.

Priority vlády v souvislosti s posilováním bezpečnosti uvnitř ČR se zaměřují na boj proti vytváření korupčního prostředí, klientelismu a protekcionismu, dále na reformu bezpečnostních složek, policie a jejich kontrolních orgánů a na posilování justice a optimalizaci vězeňských kapacit.

Zahraničně-bezpečnostní politika je akcentována dosažením cílů Haagského programu do roku 2009⁴.

Bezpečnostní prostředí ČR

V kontextu bezpečnosti je pro ČR významné členství v NATO a EU, výhodná geopolitická poloha a dobré vztahy se sousedními zeměmi, které jsou rovněž členy NATO nebo EU. Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti ČR⁵ definuje hlavní hrozby, které mohou ovlivnit bezpečnost ČR, členění je na:

- záměrné (antropogenní),
- nezáměrné (bez úmyslného zavinění lidským faktorem).

¹ *Bezpečnostní strategie České republiky v aktualizovaném znění* je dokument Úřadu vlády ČR schválený usnesením vlády ze dne 10. prosince 2003 č. 1254.

² *Programové prohlášení vlády* bylo schváleno usnesením vlády ze dne 17. ledna 2007 č. 44.

³ Text *Koaliční smlouvy* byl schválen grémiem Občanské demokratické strany, Křesťanské a demokratické unie – Československé strany lidové a Strany zelených a podepsán 26. června 2006.

⁴ *Haagský program* byl schválen Evropskou radou 4. – 5. 11. 2004 a je koncipován na pětileté období. Jeho základní části jsou posilování svobody, posilování bezpečnosti a posilování práva. Jedná se o politický dokument, který obecně deklaruje směry pro budoucí vývoj EU v oblasti III. pilíře.

⁵ Úřad vlády ČR. *Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti České republiky*. Schválená usnesením vlády ze dne 25. ledna 2006 č. 83 (ISBN 80-86734-91-9).

1. Záměrné hrozby a nástroje k jejich eliminaci:

- a) Extremismus a terorismus
 - boj proti terorismu,
 - boj proti všem formám extremismu, rasismu a xenofobie,
 - odhalování nových metod a forem financování terorismu,
 - podpora systému krizového řízení ve vztahu k zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku,
 - zefektivnění činnosti zpravodajských služeb.
- b) Šíření zbraní hromadného ničení, konvenčních zbraní a technologií a zboží dvojího užití
 - zamezení proliferace ZHN,
 - kontrola obchodu se zbraněmi, střelivem a zbožím dvojího užití a dodržování zbrojních embarg.
- c) Organizovaný zločin a nelegální migrace
 - boj proti organizovanému zločinu,
 - vytváření protikorupčního prostředí a boj proti jiným formám závažné hospodářské kriminality,
 - boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti,
 - boj proti obchodu s lidmi,
 - protidrogová politika,
 - posilování opatření proti nelegální migraci.
- d) Energetická bezpečnost, závislost na strategických surovinách
 - snižování závislosti ČR na importu strategických surovin a energií,
 - hledání alternativních zdrojů energetických surovin.
- e) Narušení komunikačních a informačních systémů
 - boj proti informační kriminalitě a kyberterorismu,
 - ochrana a sdílení utajovaných informací,
 - ochrana prvků kritické infrastruktury nezbytných pro zajištění základních funkcí státu.
- f) Průmyslové a další havárie
 - preventivní a ochranná opatření proti průmyslovým haváriím,
 - bezpečnost silničního provozu,
 - kontrola přepravy nebezpečných látek a surovin na pozemních komunikacích,
 - bezpečnost civilního letectví,
 - posilování bezpečnostních prvků v systémech hromadné přepravy,
 - boj proti kriminalitě na životním prostředí,
 - těžba strategických nerostných surovin.

2. Nezáměrné hrozby a opatření k jejich předcházení a řešení:

- a) Přírodní katastrofy, narušování životního prostředí
 - protipovodňová opatření,
 - požární ochrana,
 - ochrana obyvatelstva,
 - koordinace složek integrovaného záchranného systému,
 - podpora systému krizového řízení,
 - báňské záchranářství

b) Šíření nakažlivých chorob

- opatření k zamezení epidemií a pandemií,
- nástroje a metody ke zvládnutí následků šíření nakažlivých chorob.

Priority bezpečnostní politiky ČR

Popisu a definování struktury bezpečnostního prostředí a bezpečnostního systému v ČR se věnuje koncepční a strategický dokument *Bezpečnostní strategie České republiky*.

Bezpečnostní politika zahrnuje šest základních oblastí:

- zahraniční politika,
- obranná politika,
- politika v oblasti vnitřní bezpečnosti,
- hospodářská politika,
- politika v oblasti veřejné informovanosti,
- environmentální bezpečnost.

1. Zahraniční politika

Zahraniční politikou prosazuje ČR své zájmy navenek, přičemž usiluje o upevňování svého postavení v mezinárodním společenství. Vzhledem k povaze bezpečnostního prostředí prosazuje ČR své zájmy aktivním působením na bilaterální a multilaterální úrovni.

Mezi základní priority patří:

- ✓ přispívání k rozvoji aliančních sil a prostředků a k adaptaci NATO na nové bezpečnostní prostředí a výzvy,
- ✓ aktivní podíl na Společné zahraniční a bezpečnostní politice EU, včetně budování schopností Evropské bezpečnostní a obranné politiky (ESDP),
- ✓ upevňování transatlantické vazby s důrazem na vzájemně se doplňující rozvoj schopností NATO a EU,
- ✓ prohlubování vztahů s partnerskými zeměmi. Za velmi významné ČR považuje rozvíjení vztahů s RF, Ukrajinou, zeměmi západního Balkánu, na Kavkaze a ve střední Asii, jakož i se zeměmi na Blízkém východě a v severní Africe,
- ✓ upřednostňování multilaterálních způsobů řešení mezinárodních otázek a bezpečnostních problémů,
- ✓ podpora programů rozvojové a humanitární pomoci,
- ✓ v případě selhání prevence a úsilí o mírové řešení připojení k donucovacím prostředkům včetně použití síly v souladu s aliančními či unijními závazky a v souladu s principy Charty OSN,
- ✓ vytváření podmínek pro začlenění ČR do řešení projektů či systémů, které budou schopny zajistit ochranu území proti ZHN a raketovým útokům a přispívání ke stabilitě a účinnosti kontroly zbrojení, nešíření ZHN a jejich nosičů; dodržování důsledné licenční politiky v oblasti obchodování s vojenským materiálem, radioaktivním materiálem, zbožím a technologiemi dvojího užití a zbraněmi, střelivem a výbušninami nevojenského charakteru,

- ✓ rozvoj sousedských vztahů, regionálních uskupení, mezinárodních organizací na politické, společenské a ekonomické úrovni.

2. Obranná politika

Obranná politika představuje jeden ze základních nástrojů prosazování bezpečnostních zájmů ČR. Jejím hlavním cílem je zajišťování svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším ohrožením. ČR k tomu v souladu se zahraniční politikou formuluje základní zásady pro výstavbu, přípravu a použití příslušných prvků bezpečnostního systému ČR. Základním pilířem obrany ČR je členství v NATO a posilování transatlantické vazby. ČR jako členský stát NATO formuluje svou obrannou politiku v souladu se Strategickou koncepcí NATO.

Stanovená obranná politika:

- ✓ přispívání ke zvyšování schopností aliančních sil a účast na formování jaderné politiky NATO v souladu s principy jaderných konzultací a jaderného plánování,
- ✓ specializace ozbrojených sil ČR, čímž posílí schopnost plnit plánované úkoly obrany na
- ✓ území ČR, vyplývající z příslušných zákonů,
- ✓ podpora rozvoje vojenských schopností EU a jednotný postup NATO a EU v otázkách obranného plánování a řešení bezpečnostních otázek,
- ✓ v rámci boje proti terorismu důraz na zvyšování účinnosti vojenského zpravodajství,
- ✓ připravenost k poskytování účinné pomoci Policii ČR a ostatním prvkům bezpečnostního systému při nevojenském ohrožení,
- ✓ trvalé zapojení ozbrojených sil do aliančního systému protivzdušné obrany (NATINEADS) a připravenost k případnému přijetí aliančních posil na území ČR,
- ✓ dokončení reformy ozbrojených sil za účelem dosažení potřebných schopností plnit stanovené obranné a bezpečnostní úkoly a závazky.

3. Politika v oblasti vnitřní bezpečnosti

Hlavním cílem politiky v oblasti vnitřní bezpečnosti je formulovat a realizovat zásady směřující k ochraně demokratických základů státu, zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku v ČR. Vláda soustavně analyzuje situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR, identifikuje hrozby, posuzuje rizika a iniciuje návrhy na jejich účinnou eliminaci a usiluje o prosazování strategií a efektivních opatření nelegislativní i legislativní povahy.

Hlavní priority politiky v oblasti vnitřní bezpečnosti jsou:

- ✓ zvyšování profesionality a zkvalitňování činnosti bezpečnostních složek ČR a orgánů činných v trestním řízení, spolupráce se soukromým sektorem a jeho zapojování do oblasti bezpečnosti a využití potenciálu dalších aktérů bezpečnosti, např. bezpečnostních, zdravotnických a sociálních služeb, soukromého sektoru či dobrovolníků,
- ✓ aktivní přístup k boji proti terorismu, snížení zranitelnosti ČR vůči teroristickým útokům namířeným proti jejímu území nebo jejím zájmům v zahraničí,

- ✓ boj proti všem formám organizovaného zločinu s důrazem na vytváření legislativních a organizačních opatření, které ztíží, případně eliminují možnost legalizace výnosů z tohoto druhu trestné činnosti,
- ✓ potlačování nežádoucích obchodů se zbraněmi, vojenským materiálem a materiály dvojího užití, zabránění proliferace zbraní hromadného ničení a transferů technologií a služeb, které mohou být využity při jejich vývoji, výrobě, skladování a dalších souvisejících činnostech,
- ✓ snaha o výrazné omezení všech forem nelegální migrace a s ní spojených nelegálních aktivit, a to jak opatřeními na poli mezinárodní spolupráce, tak opatřeními vnitřními, harmonizace a uplatňování migrační, vízové a azylové politiky EU – prioritou je plná implementace Schengenské dohody,
- ✓ potlačování distribuce, prodeje a zneužívání omamných a psychotropních látek jako jedné z hlavních aktivit mezinárodního organizovaného zločinu,
- ✓ posilování boje proti korupci a závažné hospodářské kriminalitě vytvářením legislativních předpokladů pro předcházení korupci ve veřejné správě a formulování protikorupčního programu zaměřeného na vyhodnocení korupčních rizik spojených s činnostmi volených zástupců státu,
- ✓ snaha o důsledné odhalování a postihování projevů xenofobie, rasismu a politického extremismu s použitím preventivních i represivních opatření,
- ✓ preventivní opatření na ochranu příslušníků národnostních a etnických menšin s cílem podporovat bezkonfliktní a tolerantní multikulturní soužití, vzdělávací aktivity v oblasti lidských práv a multikulturní výchovy a systémový přístup státních orgánů k integraci cizinců,
- ✓ zdokonalování opatření na ochranu a sdílení utajovaných informací, ochranu důležitých informačních systémů a kritické infrastruktury a důsledné potírání informační kriminality,
- ✓ prosazování prevence ochrany veřejného zdraví,
- ✓ podpora činnosti složek Integrovaného záchranného systému a dalších složek podílejících se na zajištění vnitřní bezpečnosti státu a ochrany obyvatelstva,
- ✓ rozvoj koncepce krizového řízení a metodologie krizového plánování,
- ✓ opatření, jejichž záměrem je zvyšovat kvalitu činnosti a výsledků orgánů působících v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, vytváření podmínek pro efektivní koordinaci jednotlivých orgánů, např. pro koordinaci bezpečnostních potřeb územně samosprávných celků s aktivitami Policie ČR či posilování spolupráce zpravodajských služeb ČR a Policie ČR.

4. Hospodářská politika

Hospodářská politika vytváří podmínky pro zajišťování bezpečnosti státu, eliminuje existující a potenciální bezpečnostní rizika v ekonomice země a ve vnějších ekonomických vztazích, zásadním způsobem ovlivňuje produkci zdrojů k zajištění bezpečnosti země.

Hlavní priority hospodářské politiky v zajišťování bezpečnosti jsou:

- ✓ posilování makroekonomické stability vytvářením přijatelného ekonomického klimatu, především:
 - reformou veřejných financí s cílem snížit vnější i vnitřní zadluženost, a tím dlouhodobě stabilizovat veřejné rozpočty;
 - úsilím státu o udržování stabilní cenové hladiny prostřednictvím vhodně koncipovaných a prováděných makroekonomických politik;
 - pokračováním transformačního procesu v ekonomice s ohledem na bezpečnostní zájmy státu;
 - zajištěním finančního a devizového hospodářství státu,
- ✓ minimalizace potenciálních zdrojů pro vznik hrozeb a působení jejich nositelů, a to zejména:
 - maximálním zprůhledněním finančních toků v ekonomice země;
 - zamezováním monopolizace klíčových segmentů ekonomiky ČR;
 - trvalým zajišťováním lidských, věcných a finančních zdrojů pro udržení bezpečnosti státu, s ohledem na jeho ekonomické možnosti;
 - prováděním důsledné finanční kontroly finančními úřady a finančními ředitelstvími a v oblasti dovozu, vývozu a tranzitu i prováděním finanční kontroly v součinnosti s Celní správou;
 - dopracováním právních norem umožňujících blokovat bankovní účty subjektů podezřelých z podpory terorismu;
 - vytvářením podmínek ke zvyšování ekonomické výkonnosti, tzn. podmínek pro podnikání, ochranu investic a exportu,
- ✓ minimalizace závislosti ekonomiky ČR na dodávkách z hospodářsky nebo politicky nestabilních oblastí, především:
 - zajišťovat diverzifikaci zdrojů a přepravních tras strategických surovin;
 - vhodně koncipovanou průmyslovou, energetickou a surovinovou politikou státu vytvořit podmínky pro snižování energetické a surovinové náročnosti českého hospodářství a zajišťovat účelné a ekonomicky výhodné využívání domácích energetických zdrojů;
 - včasnými preventivními opatřeními zajišťovat bezpečnost potravin a zásobování potravinami v krizových situacích;
 - minimalizovat dopady na ekonomiku při výkyvu dodávek strategických surovin;
 - podporovat rozvoj průmyslové základny ke krytí potřeb ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, záchranné služby a havarijní služby s důrazem na pružnost a schopnost rychle reagovat na měnící se bezpečnostní prostředí,
- ✓ rozvoj systému hospodářských opatření pro krizové stavy, vytváření optimálního rozsahu potřebných komodit a výrobních kapacit a udržování schopností, kterými je možné v případě potřeby mobilizovat dostatečné věcné a finanční zdroje pro řešení krizových situací.

5. Politika v oblasti veřejné informovanosti

Vláda si je vědoma potřeby aktivně informovat veřejnost o bezpečnosti a vývoji v bezpečnostním prostředí a o opatřeních, které vláda a další orgány a instituce v této oblasti podnikají za účelem zajištění bezpečnosti občanů a celé ČR. Tato potřeba vychází z přesvědčení, že zvyšování veřejné informovanosti a vzájemné komunikace povede nejen k lepšímu pochopení bezpečnostní problematiky ze strany veřejnosti a ke zlepšení zpětné vazby, ale i k aktivnější účasti občanů při prevenci a řešení dílčích bezpečnostních problémů.

Hlavními prioritami v politice veřejné informovanosti jsou:

- ✓ zaměření na systematické informování veřejnosti o hrozbách a rizicích i o přijímaných opatřeních a důsledcích z toho plynoucích a zajištění zpětné vazby,
- ✓ spolupráce se sdělovacími prostředky,
- ✓ tvorba a provoz portálu veřejné správy jako jednotného místa pro předávání důležitých informací potřebných k zajišťování bezpečnosti státu, jak veřejnosti, tak i jednotlivým prvkům bezpečnostního systému,
- ✓ podpora budování komunikační infrastruktury k zajištění přístupu občanů k informacím určeným pro veřejnost,
- ✓ podpora studia v oborech bezpečnosti na vysokých školách, podpora vzdělávacích programů s bezpečnostní tematikou.

Bezpečnostní priority EU

Stanovení bezpečnostních priorit ČR z velké části vychází z priorit definovaných v rámci NATO a EU. Hlavní oblasti a zásady bezpečnostní politiky EU definuje dokument *Evropská bezpečnostní strategie*⁶ schválený Evropskou radou, který obsahuje pět klíčových hrozeb bezpečnosti:

1. Terorismus

Fenomén terorismu je výzvou na níž musí být evropská veřejnost dostatečně připravena, aby byla schopna čelit následkům případného útoku. Evropský kontinent se může stát jak cílem útoků tak logistickou základnou teroristických buněk, z nichž některé již byly v řadě evropských států odhaleny.

2. Šíření zbraní hromadného ničení

Šíření ZHN je podle Evropské bezpečnostní koncepce považováno za největší potenciální hrozbu pro společnost. Proto se věnuje velká pozornost dodržování mezinárodních smluv a režimů kontroly, omezujících proliferaci ZHN a jejich nosičů. Hrozba ZHN je spojena, mimo jiné, s progresivními metodami v oblasti přírodních věd, které mohou být zneužity k sestrojení sofistikovaných chemických, biologických a radiologických zbraní.

3. Regionální konflikty

Regionální konflikty kdekoli na světě ovlivňují evropské politické, ekonomické či hospodářské zájmy. Tyto konflikty jsou také často zdrojem extremismu, terorismu, organizovaného zločinu či státních krizí. Proto se EU snaží zvyšovat svůj vliv a spoluzodpovědnost za dění v konfliktních regionech rozvojem Společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

⁶ *European Security Strategy: A Secure Europe in a Better World*. Brusel, 12. prosince 2003.

4. Selhání státní moci

Nejčastějšími příčinami selhání státní moci je nestabilní a slabá státní správa, která není schopna řádně zajistit zájmy svých obyvatel a zaručit jejich práva a svobody. Kolaps státní moci je často důsledkem i příčinou prorůstání organizovaného zločinu do státní správy, korupce a má obvykle úzkou spojitost se vznikem či prohloubením regionálních konfliktů.

5. Organizovaný zločin

Evropa je ideálním místem pro růst organizovaného zločinu. Nejzávažnějšími aktivitami organizovaného zločinu jsou pašování a distribuce omamných a psychotropních látek, obchod s lidmi, nelegální migrace či pašování zbraní; tyto aktivity zároveň tvoří hlavní zdroj příjmů pro další rozšiřování organizovaného zločinu.

Hlavní zásady bezpečnostní politiky EU:

- větší aktivita v prosazování strategických cílů: např. zlepšování nástrojů krizového řízení, zavádění sofistikovaných metod pro zabránění vzniku mimořádných událostí a efektivní odstraňování jejich následků, spolupráce s OSN při zajišťování mezinárodní bezpečnosti a řešení rozsáhlých konfliktů a katastrof.
- zvyšování kapacit: např. posilování ozbrojených složek, jejich systematické využívání a sdílení tak, aby se zamezilo zbytečným duplicitám, využívání civilních zdrojů pro řešení krizových situací, efektivní výměna a sdílení informací a poznatků mezi členskými a partnerskými zeměmi EU.
- více soudržnosti: např. podpora diplomatických vztahů, vzájemná spolupráce mezi institucemi EU a členskými státy, lepší provázanost opatření v rámci vnějších vztahů a justice a vnitřních záležitostí.
- spolupráce s partnery: např. podpora prosazování zájmů a priorit EU při mnohostranných jednáních s mezinárodními organizacemi a dalšími klíčovými partnery, důraz na transatlantickou spolupráci, vztahy s Ruskou federací.

Komparace přístupu EU a ČR k boji proti bezpečnostním hrozbám

V počátcích evropské integrace byly citlivé otázky týkající se migrační a azylové politiky, policejní a soudní spolupráce považovány za výhradně vnitřní záležitost každého členského státu. Postupný rozvoj integračního procesu a rozšiřování jednotného vnitřního trhu spojené s přesunem kontrol na vnější hranice Společenství však ukázal význam spolupráce a koordinace v oblasti bezpečnosti. Proto byl v roce 1993 rozšířen rámec evropské integrace o zahraniční a bezpečnostní politiku (II. pilíř EU) a spolupráci v oblasti justice a vnitřních věcí (III. pilíř).

Třetí pilíř však nepředstavuje *společnou politiku* Evropských společenství, ale je oblastí *společného zájmu*, mimo integrovaný politický a právní systém ES. Problematika třetího pilíře je založena na mezivládní spolupráci. Odlišný charakter spolupráce v rámci třetího pilíře v porovnání s prvním pilířem se nejzřetelněji projevuje v odlišném postavení a rozdílné roli jednotlivých institucí EU (Komise, Rada, Parlament) a v charakteru přijímaných aktů.

Evropská unie má omezené kompetence v boji proti trestné činnosti; ty se týkají boje proti terorismu, zneužívání dětí, obchodování s drogami či zbraněmi, korupci a podvodům.

Výhodu lze spatřovat v možnostech jednotlivých členských států přizpůsobit svou bezpečnostní politiku řešení klíčových hrozeb. Nevýhodou je skutečnost, že je obtížné až téměř nemožné porovnávat dosahování priorit bezpečnostní politiky stanovené EU a členskými státy z důvodu rozdílné definice a rozsahu hrozeb, různých přístupů a nástrojů k jejich řešení, neexistenci jednotných parametrů pro srovnávání aj. Takovýto požadavek by znamenal enormní časové a kapacitní nároky pro vytipování a důkladnou srovnávací analýzu všech dílčích dokumentů a vytváření postupů pro stanovování jednotných vyhodnocovacích kritérií. Ani tehdy však nelze zaručit, že by výsledky srovnání byly dostatečně vypovídající a korektní. Lze tak alespoň popsat, jak k řešení jednotlivých oblastí přistupuje EU a jak je tato problematika řešena v ČR.

Reformní smlouva, kterou dne 13. prosince 2007 v Lisabonu podepsali předsedové vlád a hlavy států 27 členských zemí EU, včlenila dosavadní III. pilíř do I., přičemž částečně rozšířila jeho věcný obsah; záležitosti týkající se vnitřní bezpečnosti však zůstanou v odpovědnosti členských států. Nová smlouva nabude platnosti po její ratifikaci všemi státy EU.

1. Organizovaný zločin

V rámci Evropské unie byl do roku 2005 zpracováván analytický materiál *Zpráva o organizovaném zločinu* (OCR, *Organised Crime Report*), který je počínaje rokem 2006 nahrazen dokumentem *Hodnocení rizik organizovaného zločinu* (OCTA, *Organised Crime Threat Assessment*). V souvislosti se zavedením OCTA se zásadně změnil nejen obsah zprávy (orientace na budoucí hrozby, nikoli na dosavadní výsledky činnosti státních orgánů), ale také metodika shromažďování údajů. OCTA zejména identifikuje současné a budoucí hrozby a mezery v kolektivním poznání EU vztahu k hrozbě organizovaného zločinu.

Různými aspekty boje proti organizovanému zločinu se zabývá řada koncepčních a analytických materiálů Ministerstva vnitra ČR⁷, Policie ČR⁸, zpravodajských služeb a dalších subjektů.

Stále platným dokumentem je *Aktualizovaná Koncepce boje proti organizovanému zločinu*, která byla přijata usnesením vlády ČR č. 1044 dne 23. října 2000. Navazuje na materiál *Aktualizace koncepce boje proti organizovanému zločinu*, který přijala vláda ČR usnesením č. 673 ze dne 29. října 1997.

Aktualizovaná Koncepce boje proti organizovanému zločinu byla zpracována Ministerstvem vnitra ve spolupráci s dalšími orgány státní správy. Koncepce obsahovala celkem 10 úkolů. V květnu roku 2006 vypracovalo Ministerstvo vnitra materiál *Informace o plnění Aktualizované Koncepce boje proti organizovanému zločinu*, vyhodnocující plnění stanovených úkolů (viz kapitola č. 2).

V současné době je v meziresortním připomínkovém řízení návrh nové *Koncepce boje proti organizovanému zločinu*. Řada problematik boje s organizovaným zločinem je řešena v rámci konkrétních koncepčních materiálů. V tomto směru je nutné zmínit zejména následující oblasti:

⁷ Zejména následující koncepční a analytické materiály: *Národní akční plán boje proti terorismu*, *Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky*, *Zpráva o situaci v oblasti migrace na území ČR*, *Informace o plnění úkolů Akčního plánu boje s nelegální migrací*, *Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006- 2011*, *Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám pro období 2006 – 2007*, *Národní plán boje proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí na období 2006-2008*, *Zpráva o připravenosti ČR k převzetí schengenského acquis*.

⁸ Především souhrnné výroční zprávy celorepublikových útvarů Policie ČR.

a) Obchod s drogami

Základním strategickým materiálem v oblasti protidrogové politiky ČR je *Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 – 2009*, která byla schválena usnesením vlády č. 1305 ze dne 22. prosince 2004. Je v pořadí čtvrtou strategií za dobu existence ČR. Obdobně jako všechny moderní protidrogové strategie v EU je založena na vyváženém uplatňování intervencí v oblasti snižování poptávky (prevence, léčba, resocializace), minimalizace rizik a potlačování nabídky (snižování dostupnosti drog).

Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 až 2006 byl vypracován na základě Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 – 2009 a dne 13. července 2005 jej schválila vláda ČR svým usnesením č. 886. Akční plán vychází z akčních plánů pro jednotlivé oblasti protidrogové politiky státu, zpracovaných jednotlivými ministry a je v souladu s *Protidrogovou strategií Evropské unie (2005-2012)* a s *Protidrogovým akčním plánem Evropské unie (2005-2008)*.

Dne 25. července 2007 byl schválen *Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2007 – 2009* (usnesení vlády č. 845).

b) Obchod s lidmi

Základním koncepčním materiálem pro boj proti obchodování s lidmi v ČR je dokument nazvaný *Národní strategie boje proti obchodování s lidmi (pro období 2008 – 2011)*. Strategie byla schválena vládním usnesením č. 67 ze dne 23. ledna 2008 a navazuje na *Národní strategii boje proti obchodování s lidmi (pro období 2005 – 2007)* schválená usnesením vlády č. 957 ze dne 22. července 2005 a na předchozí koncepční materiál *Národní strategii boje proti obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování v České republice*. Fenomén obchodu s lidmi je reflektován taktéž v dalších zákonných i podzákonných normách a interních aktech řízení.

c) Korupce

V roce 1999 vláda schválila *Vládní program boje proti korupci v České republice*. Od roku 2001 je vláda o plnění aktuálních protikorupčních úkolů informována v materiálu nazvaném *Zpráva o korupci v České republice a o plnění harmonogramu opatření Vládního programu boje proti korupci*. Tento materiál, zpracováváný v rámci Ministerstva vnitra, byl vytvářen každoročně. Od roku 2005 se s jeho vytvářením počítá v dvouletých intervalech.

V roce 2006 došlo ke koncepčnímu posunu v řešení problematiky boje proti korupci. Dne 25. října 2006 byla usnesením vlády ČR č. 1199 schválena *Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011*. Dokument navazuje na *Aktualizovaný vládní program boje proti korupci* přijatý usnesením vlády č. 560 ze dne 11. května 2005. Opatření navrhovaná ve Strategii dále rozvíjí již plněné úkoly a zároveň reagují na aktuální potřeby v oblasti boje proti korupci.⁹

V roce 2007 navázala na uvedenou strategii *Zpráva o korupci v České republice v letech 2005 – 2006 a o plnění Aktualizovaného vládního programu boje proti korupci*, kterou schválila vláda svým usnesením č. 676 ze dne 18. června 2007. Tímto usnesením vláda zrušila Aktualizovaný vládní program boje proti korupci a doplnila Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011 o nové úkoly.

V rámci EU byly přijaty smlouvy proti podvodům a korupci, hlavní úsilí unie se ale soustředí na ochranu rozpočtu ES a integrity jejích institucí.

⁹ Strategie se opírá o tři pilíře: 1. prevence (zamezení korupční příležitosti); 2. průhlednost (maximální a ničím neomezenou veřejnou kontrolu nad fungováním veřejných institucí a nad nakládáním s veřejnými prostředky); 3. postih.

d) Terorismus

Některá opatření přijatá v České republice k boji proti terorismu lze využít rovněž v boji s organizovaným zločinem. Klíčová opatření jsou obsažena v *Národním akčním plánu boje proti terorismu*, který je pravidelně vyhodnocován a aktualizován¹⁰.

e) Kyberkriminalita

Tématu boje proti kybernetickým hrozbám se v rámci ČR věnuje celá řada aktivit:

- Koncepce boje proti trestné činnosti v oblasti informačních technologií (vnitroresortní materiál Ministerstva vnitra).
- Činnosti v oblasti boje proti extremismu a boje proti dětské pornografii, resp. komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí jako takovému, které do značné míry souvisí i se závazky, vyplývajícími pro ČR z jejího členství v řadě mezinárodních organizací.

2. Terorismus

Terorismus zůstává, vedle organizovaného zločinu, živelních mimořádných událostí, průmyslových havárií, sociálních konfliktů a hospodářských nebo ekologických rizik, jednou ze zásadních bezpečnostních výzev současného světa. Zhoršená mezinárodně-bezpečnostní situace, která se datuje od útoků na Spojené státy americké ze dne 11. září 2001, stále trvá. Nový rozměr ohrožení v dané souvislosti představuje perspektiva zneužití chemických, biologických, radiologických látek a jaderných materiálů teroristy, stejně jako prostor, který terorismu otevírají moderní informační a komunikační technologie.

Ačkoli se území ČR zatím nestalo dějištěm žádné akce, označitelné za teroristický útok klasického charakteru, tedy politicky motivovaného násilí, jehož cílem je (vedle přímých obětí a škod) vyvolání atmosféry strachu ve společnosti, **riziko uskutečnění takového útoku se trvale zvyšuje.**

Proto zůstává boj proti terorismu jednou z priorit bezpečnostní politiky ČR a naše země se musí na možnost otevřeného střetu s terorismem soustavně připravovat.

Vláda ČR schválila Národní akční plán boje proti terorismu dne 10. dubna 2002 svým usnesením č. 385.

- První aktualizací procesu dokumentu se vztahuje k datu 31. prosince 2002 a jeho výsledkem je "Národní akční plán boje proti terorismu – Aktualizované znění pro rok 2003", který byl přijat usnesením vlády ze dne 14. dubna 2003 č. 361.
- Druhý aktualizací procesu dokumentu se vztahuje k datu 31. prosince 2003 a jeho výsledkem je "Národní akční plán boje proti terorismu – Aktualizované znění pro rok 2004", který byl přijat usnesením vlády ze dne 19. května 2004 č. 479.
- Výsledkem třetího aktualizací procesu dokumentu je "Národní akční plán boje proti terorismu – Aktualizované znění pro léta 2005 – 2007", který byl přijat usnesením vlády ze dne 16. listopadu 2005 č. 1466.

¹⁰ *Národní akční plán boje proti terorismu (pro rok 2002)* vláda ČR schválila svým usnesením č. 385 dne 10. dubna 2002; *Národní akční plán boje proti terorismu (Aktualizované znění pro rok 2003)* vláda ČR schválila svým usnesením č. 361 dne 14. dubna 2003; *Národní akční plán boje proti terorismu (Aktualizované znění pro rok 2004)* vláda ČR schválila svým usnesením č. 479 dne 19. května 2004; *Národní akční plán boje proti terorismu (Aktualizované znění pro léta 2005 - 2007)* vláda ČR schválila svým usnesením č. 1466 dne 16. listopadu 2005.

V současné době je předkládána k projednávání aktualizace *Národního akčního plánu boje proti terorismu* (pro léta 2007-2009), která bude znovu předložena Bezpečnostní radě vlády v polovině roku 2008.

- Výsledkem čtvrtého aktualizacího procesu dokumentu je "Národní akční plán boje proti terorismu – Aktualizované znění pro léta 2007 – 2009", který byl přijat usnesením vlády ze dne 11. února 2008 č. 129.

Česká republika trvale posiluje svou bezpečnostní spolupráci se státy, které terorismu úspěšně vzdorují, ve snaze poučit se z jejich postupů.

Důležitým aspektem takto chápané mezinárodní spolupráce a výměny informací je zapojení se do aktivit probíhajících po linii Evropské unie.

Mezi klíčové aspekty boje proti terorismu a další závažné trestné činnosti, které Unie aktuálně řeší, respektive považuje za nutné v blízké budoucnosti řešit, patří následující témata¹¹, promítající se v určité míře i do obsahu Národního akčního plánu boje proti terorismu, například:

- Zkvalitnění výměny a sdílení informací na vnitrostátní úrovni. Překlenutí stavu, kdy ve členských zemích neexistují mechanismy, důsledně propojující konkrétní agentury, zabývající se určitými aspekty boje proti terorismu.
- Systematické využívání existujících mechanismů a možností mezinárodní výměny informací mezi institucemi v rámci jednotlivých členských zemí.
- Výměna informací a zpravodajských poznatků mezi členskými zeměmi a Europolu.
- Intenzivnější využívání analytických kapacit Europolu ze strany členských zemí Unie.
- Omezení prostoru pro zneužívání neziskového sektoru ze strany financování terorismu.
- Omezování prostoru pro zneužívání výbušnin teroristy. Snahy o omezování zneužívání Internetu pro umísťování návodů na přípravu improvizovaných zbraní.
- Aktivity v oblasti integrace cizinců (studie, semináře, výzkumné aktivity), se zvláštním důrazem na aspekt radikalizace a rekrutování¹².
- Celé spektrum úkolů v oblasti ochrany kritické infrastruktury a ochrany před zneužitím chemických, biologických, jaderných a nukleárních látek teroristy.
- Větší zapojování nestátních provozovatelů sítí kritické infrastruktury do procesů vytváření bezpečnostních plánů a jejich napojování na kanály pro komunikaci s bezpečnostními složkami.
- Zintenzivnění aktivit v oblasti národního i unijního bezpečnostního výzkumu.
- Další prohloubení aktivit v oblasti boje proti zneužívání Internetu („Check the Web“ a další).
- Vyšší standard spolupráce mezi útvary rychlého nasazení (iniciativa Atlas).
- Zvýšení počtu přeshraničních cvičení orgánů krizového řízení, zvyšujících připravenost a schopnost orgánů členských zemí při odstraňování následků teroristických útoků.
- Zapojení členských zemí do mezinárodní spolupráce mimo prostor Unie (spolupráce se Spojenými státy americkými, Ruskou federací, zeměmi Západního Balkánu, Blízkého východu a severní Afriky atd.).
- Finanční a technická pomoc třetím zemím.

S některými aspekty navrhovaných dokumentů se ČR může v obecném duchu ztotožnit. Řada zmíněných aktivit nicméně vyžaduje hlubokou vnitrostátní meziresortní a mezinárodní diskusi.

Úroveň naplňování jednotlivých oblastí ze strany členských států Evropské unie bude předmětem druhého kola tzv. „protiteroristických hodnotících misí“. Hodnocení České republiky se očekává ve druhé polovině roku 2009, tedy právě v době další aktualizace Národního akčního plánu boje proti terorismu. Procesy na národní i unijní úrovni tedy bude možné sladit.

Klíčový význam na poli vzdělávání evropských policistů v boji proti organizovanému zločinu sehrává **CEPOL** (European Police College), jehož členem je i ČR (MV).

¹¹ Implementation of the Strategy and Action Plan to Combat Terrorism (15266/1/06); Implementation of the Strategy and Action Plan to Combat Terrorism (15411/07)

¹² The EU Strategy for Combating Radicalisation and Recruitment - Implementation report (15443/07)

Hlavní prameny

1. Úřad vlády ČR: *Bezpečnostní strategie České republiky v aktualizovaném znění*, schválená usnesením vlády ze dne 10. prosince 2003 č. 1254.
2. *Programové prohlášení vlády*, schválené usnesením vlády ze dne 17. ledna 2007 č. 44.
3. Úřad vlády ČR: *Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti České republiky*, schválená usnesením vlády ze dne 25. ledna 2006 č. 83 (ISBN 80-86734-91-9)
4. Rada EU: *European Security Strategy: A Secure Europe in a Better World (Evropská bezpečnostní strategie: Bezpečná Evropa v lepším světě)*. Brusel, 12. prosince 2003.

<http://ue.eu.int/uedocs/cmsUpload/78367.pdf>

Další významné dokumenty

Organizovaný zločin

5. EUROPOL: *Hodnocení rizik organizovaného zločinu (OCTA, Organised Crime Threat Assessment)*. Haag, červen 2007.
6. [http://www.europol.europa.eu/publications/European_Organised_Crime_Threat_Assessment_\(OCTA\)/OCTA2007.pdf](http://www.europol.europa.eu/publications/European_Organised_Crime_Threat_Assessment_(OCTA)/OCTA2007.pdf)
7. Ministerstvo vnitra: *Aktualizovaná Koncepce boje proti organizovanému zločinu* byla přijata usnesením vlády České republiky č. 1044 dne 23. října 2000 (nová verze koncepce je v současnosti v meziresortním připomínkovém řízení)

Další koncepční, analytické a strategické materiály ve vztahu k boji proti organizovanému zločinu:

8. Ministerstvo vnitra: *Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2006 (ve srovnání s rokem 2005)*, schválena usnesením vlády ze dne 2. května 2007 č. 478,
9. Ministerstvo vnitra: *Zpráva o situaci v oblasti migrace na území ČR za rok 2006*, schválena usnesením vlády ze dne 27. června 2007 č. 719,
10. Ministerstvo vnitra: *Informace o plnění úkolů Akčního plánu boje s nelegální migrací za rok 2006*, schválena usnesením Bezpečnostní rady státu ze dne 22. května 2007 č. 23,
11. Úřad vlády: *Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 – 2011*, schválena usnesením vlády ze dne 25. října 2006 č. 1199,
12. Ministerstvo vnitra: *Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám pro období 2006 – 2007*, schválena usnesením vlády ze dne 11. ledna 2006 usnesením č. 49,
13. Ministerstvo vnitra: *Národní plán boje proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí na období 2006 – 2008*, schválen usnesením vlády ze dne 16. srpna 2006 č. 949,
14. Ministerstvo vnitra: *Zpráva o připravenosti ČR k převzetí schengenského acquis za rok 2006*, schválena usnesením vlády ze dne 11. dubna 2007 č. 354.

Protidrogová politika

15. Úřad vlády: *Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 – 2009*, schválena usnesením vlády ze dne 22. prosince 2004 č. 1305.
16. Rada EU: *Protidrogová strategie Evropské unie (2005-2012) (EU Drugs Strategy 2005-2012)*, Brusel, 22. 11. 2004, 15074/04.
17. Rada EU: *Protidrogový akční plán Evropské unie (2005-2008) (EU Drugs Action Plan for 2005 – 2008)*, Brusel, 19. 5. 2005, 8652/1/05. Rev. I.

18. Úřad vlády: *Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2007 – 2009* schválený usnesením vlády ze dne 25. července 2007 č. 845.

Obchod s lidmi

19. Ministerstvo vnitra: *Národní strategie boje proti obchodování s lidmi (pro období 2005 – 2007)* schválená usnesením vlády ze dne 22. července 2005 č. 957.
20. Ministerstvo vnitra: *Národní strategie boje proti obchodování s lidmi (pro období let 2008-2011)* schválená usnesením vlády ze dne 23. ledna 2008 č. 67.

Korupce

21. Úřad vlády: *Aktualizovaný vládní program boje proti korupci* přijatý usnesením vlády č. 560 ze dne 11. května 2005.
22. Ministerstvo vnitra: *Zpráva o korupci v České republice a o plnění harmonogramu opatření Vládního programu boje proti korupci (dvouletý cyklus)*.
23. Úřad vlády: *Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011* schválená usnesením vlády dne 25. října 2006 č. 1199.
24. Úřad vlády: *Zpráva o korupci v České republice v letech 2005 – 2006 a o plnění Aktualizovaného vládního programu boje proti korupci* schválená usnesením vlády ze dne 18. června 2007 č. 676.

Informační kriminalita

25. Ministerstvo vnitra: *Koncepce boje proti trestné činnosti v oblasti informačních technologií*. Schváleno ministrem vnitra ČR v červnu 2001.
26. Ministerstvo vnitra: *Aktuální úroveň zajištění kybernetické bezpečnosti České republiky*. Materiál byl v dubnu 2007 předložen Bezpečnostní radě státu, která ho vrátila ministru vnitra k dopracování (včetně přípravy související Studie proveditelnosti). Materiál bude schválen do konce roku 2007.

Terorismus

27. Národní akční plán boje proti terorismu (Aktualizované znění pro léta 2007-2009) schválený usnesením vlády ze dne 11. února 2008 č. 129.
28. Implementation of the Strategy and Action Plan to Combat Terrorism (15266/1/06)
29. Implementation of the Strategy and Action Plan to Combat Terrorism (15411/07)
30. The EU Strategy for Combating Radicalisation and Recruitment - Implementation report (15443/07)

Další významné dokumenty

Krizové řízení

31. Ústavní zákon Parlamentu České republiky č.110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
32. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
33. Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů
34. Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky (§ 9a – Vztah ke krizovému řízení)
35. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky
36. Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv

37. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
38. Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon
39. Zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při ochraně území postiženého živelnou nebo jinou pohromou
40. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
41. Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích
42. Vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 281/2001 Sb., kterou se provádí § 9 odst. 3 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
43. Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
44. Usnesení vlády České republiky č. 7/2008 ze dne 9. ledna 2008 k Informaci o plnění optimalizace současného bezpečnostního systému České republiky
45. Usnesení vlády České republiky č. 1214/2005 ze dne 21. září 2005 k optimalizaci současného bezpečnostního systému České republiky
46. Usnesení vlády České republiky č. 512/2006 o Zásadách pro zřizování záložních krizových pracovišť
47. Usnesení vlády České republiky č. 170/2008 o Harmonogramu dalšího postupu zpracování dokumentů Komplexní strategie České republiky k řešení problematiky kritické infrastruktury a Národního programu ochrany kritické infrastruktury
48. Usnesení vlády České republiky č. 1271/2006 o Pandemickém plánu České republiky pro případ pandemie chřipky vyvolané novou variantou chřipkového viru
49. Usnesení vlády České republiky č. 1436/2007 o Směrnici k výběru objektů obranné infrastruktury a zpracování dokumentace
50. Usnesení Bezpečnostní rady státu č. 30/2007 ke Zprávě o řešení problematiky kritické infrastruktury v České republice
51. Koncepce krizové připravenosti zdravotnictví, schválenou Bezpečnostní radou státu usnesením č. 9 ze dne 3.4.2007

Ochrana obyvatelstva a IZS

52. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
53. Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva
54. Vyhláška č. 380/2002 Sb., o k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
55. Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému
56. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I) a Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter (Protokol II). Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 168/1991 Sb.
57. Rozhodnutí Rady Evropské unie ze dne 5. března 2007 o zřízení finančního nástroje pro civilní ochranu (2007/162/ES, Euratom)
58. Rozhodnutí Rady Evropské unie ze dne 8. listopadu 2007 o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství (2007/779/ES, Euratom)
59. Usnesení vlády České republiky č. 165/2008 k Vyhodnocení stavu realizace Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 a o Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020
60. Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů,

61. Zákon č.19/1997 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní a o změně a doplnění zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákona č.455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
62. Zákon č. 281/2002 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o změně živnostenského zákona